

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **Bc. L. K.**, zastoupený Mgr. Tomášem Krásným, advokátem se sídlem Milíčova 1386/8, Ostrava, proti žalovanému: **Magistrát města Ostravy**, se sídlem Prokešovo náměstí 1803/8, Ostrava, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2024, č. j. 18 A 15/2022 - 61,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 3. 6. 2022, č. j. SMO/229487/22/Vnitř./Otí, zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu městského obvodu Slezská Ostrava ze dne 22. 3. 2022, č. j. SLE/11885/22/VV/Urb, a toto rozhodnutí potvrdil. Posledně uvedeným rozhodnutím byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, spočívajícího v neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci, kterého se dopustil tím, že dne 8. 3. 2020 v době kolem 12:15 hodin v Ostravě – Moravské Ostravě, na ul. Pohraniční, poblíž křižovatky s ulicí Výstavní, na parkovišti u budovy „Válcoven trub“, v průběhu dopravní kontroly neuposlechl výzvu příslušníka Policie České republiky, Městského ředitelství policie Ostrava, dopravního inspektorátu, pprap. V., učiněnou za účelem zajištění řádného průběhu opatřování podkladů pro projednání dopravního přestupku, aby od policisty odstoupil a zůstal u svého vozidla, a to tím, že se od vozidla stále vzdaloval, kdy se takto zachoval v důsledku domněnky, že výzva není v souladu s právními předpisy. Za tento přestupek byla žalobci uložena pokuta ve výši 1 000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

[2] Výše uvedenému jednání žalobce předcházelo to, že jej dne 8. 3. 2020 ve 12:05 hod. zastavila hlídka Policie České republiky v Ostravě na ul. Pohraniční. Člen hlídky, pprap. V., žalobci sdělil, že důvodem zastavení je podezření ze spáchání dopravního přestupku (držení mobilního zařízení při řízení vozidla), a vyzval jej, aby se zdržoval u svého vozidla a nevstupoval do jízdní dráhy. Výzvy žalobce neuposlechl a vydal se nejprve pořizovat fotografie dalekohledu policejní hlídky, dále přešel na protější stranu pozemní komunikace, kde komunikoval s řidičem jiného vozidla, které hlídka rovněž zastavila, a poté se vrátil zpět. Při sepisování oznámení o přestupku žalobce pořizoval audiozáznam, vynucoval si komunikaci s pprap. V. a porušoval jeho bezpečnou osobní zónu. Pprap. V. jej proto následně vyzval, aby odstoupil od jeho osoby a zůstal u svého vozidla.

[3] Žalobce proti rozhodnutí žalovaného podal žalobu u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „*krajský soud*“), který ji rozsudkem ze dne 31. 7. 2023, č. j. 18 A 15/2022 - 38 (dále jen „*první rozsudek krajského soudu*“), zamítl. Proti prvnímu rozsudku krajského soudu žalobce podal kasační stížnost. Nejvyšší správní soud jej poté rozsudkem ze dne 19. 10. 2023, č. j. 3 As 200/2023 - 32, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Důvodem zrušení prvního rozsudku krajského soudu byla procesní vada spočívající v tom, že krajský soud rozhodl o žalobě bez jednání, ačkoliv s tím žalobce nesouhlasil. Krajský soud následně nařídil jednání, po kterém rozsudkem ze dne 8. 2. 2024, č. j. 18 A 15/2022 - 61, žalobu opět zamítl.

[4] Předmětem sporu v řízení před krajským soudem byla především otázka, zda byla výzva pprap. V. v souladu se zákonem a zda ji byl žalobce povinen uposlechnout.

[5] Krajský soud předně poukázal na § 114 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, dle kterého je každý *povinen bez zbytečného odkladu a bezplatně uposlechnout výzvy anebo pokynu nebo vyhovět žádosti policie nebo policisty; to neplatí, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis stanoví jinak. Nelze-li účelu výzvy, pokynu nebo žádosti dosáhnout pro odpor osoby, je policista oprávněn tento odpor překonat.* Z tohoto ustanovení dle krajského soudu vyplývá obecná povinnost výzvu uposlechnout. Cílem je zajištění a posílení autority policejního sboru. Předmět výzvy přitom není zákonem konkretizován, může se tak jednat o cokoli potřebného ke splnění zákonného úkolu policie. Krajský soud dále konstatoval, že výzva musí být dostatečně konkrétní a její adresát musí vědět, co je jejím obsahem, přičemž tato kritéria výzva pprap. V. splňovala. Dle krajského soudu se tedy jednalo o řádnou výzvu.

[6] Dále krajský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu uvedl, že „*zásadně není přípustné, aby si to, zda uposlechně pokynu úřední osoby či nikoliv, adresát rozhodl na základě vlastní úvahy.*“ Připustil nicméně, že v případě zjevného excesu úřední osoby je možné její výzvu neuposlechnout. Takový exces však krajský soud v jednání pprap. V. neshledal. Dle krajského soudu sledovala výzva pprap. V. předvídatelný a racionálně zdůvodnitelný účel. Není patrné, že by svého oprávnění využíval šikanózně či záměrně neoprávněně, a nedošlo ani k použití výhrůžek či násilí, přičemž případné emotivně vypjaté okolnosti nemohou zapříčinit „*excesivitu*“ učiněné výzvy. Podle krajského soudu tak žalobce byl povinen se výzvě podrobit, přestože ji považoval za neoprávněnou.

pokračování

[7] K námitce, že žalobci bylo výzvou pprap. V. zasaženo do práva zaznamenávat si průběh policejní kontroly, krajský soud uvedl, že toto právo žalobce nijak nezpochybňuje, jeho výkon však musí být přiměřený a nesmí zasahovat do práv třetích osob, narušovat chod dopravní kontroly, znevažovat výkon služebních povinností příslušníků bezpečnostních sborů, ohrozit žalobce nebo jiné osoby či věci. Žalobce si z bezprostřední blízkosti nahrával a nadále chtěl nahrávat policistu při sepisování oznámení o přestupku, s nímž měl poté možnost se seznámit, což ostatně také učinil a sám do něj vepsal bližší údaje k přestupku. Ve své „zpravodajské činnosti“ mohl podle krajského soudu žalobce pokračovat i u svého vozidla, kam by za ním policista přišel poté, co by vyplnil oznámení o přestupku. Výzva, aby se žalobce postavil ke svému vozidlu, tak žádné omezení nepředstavovala.

[8] Krajský soud se neztotožnil ani s argumentací, že se neuposlechnutí výzvy policisty ukázalo důvodným, neboť řízení o přestupcích v dopravě, z nichž byl žalobce podezřelý, byla následně zastavena. Podle krajského soudu již pouhé podezření ze spáchání přestupku stačí k zákroku či úkonu policisty. Skutečnost, že žalobce nebyl uznán vinným ze spáchání přestupku v dopravě, neznamená, že toto podezření nemohlo být v okamžiku použití výzvy ze subjektivního hlediska policisty důvodné.

[9] Proti rozsudku krajského soudu podává žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). K otázce přijatelnosti kasační stížnosti se v ní výslovně nevyjadřuje.

[10] Stěžovatel nesouhlasí s názorem krajského soudu, že výzva pprap. V. sledovala „legitimní zákonem sledovaný cíl“ a že byl tedy povinen se jí podrobit. V blízkosti policisty se totiž nacházel z důvodu pořizování audiozáznamu jednání s policistou. Podle stěžovatele jej pak pprap. V. svou výzvou chtěl zkrátit na jeho právu na obhajobu a zamezit mu v obstarání důkazních prostředků. Stěžovatel má za to, že došlo ke střetu dvou práv, a sice práva policisty učinit výzvu a práva stěžovatele na obhajobu. Jelikož je právo na obhajobu ústavně garantováno, mělo dle stěžovatele „vyšší právní sílu“, a proto měl právo výzvu policisty neuposlechnout.

[11] Podle stěžovatele z provedeného dokazování nevyplynulo, že by narušoval či ztížil výkon služebních povinností policisty. Stěžovatel tvrdí, že se nacházel na veřejně přístupném pozemku a policistu neohrožoval, slovně ani fyzicky nenapadal.

[12] Dále stěžovatel uvádí, že „úkolem pro kasační soud tedy bude stanovit meze, kdy je ještě možné uplatnit pravidlo presumpce správnosti výzvy a kdy již nikoliv“. Podle jeho názoru bylo jednání pprap. V. velmi excesivní, svévolné a vědomě krátcí jeho právo na obhajobu. Pro demokratickou společnost by tak bylo mnohem více ohrožující, pokud by takové výzvě vyhověl.

[13] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje s napadeným rozsudkem, odkazuje na své rozhodnutí a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[14] Jelikož se jedná již o druhou kasační stížnost v téže věci, zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve její přípustností ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Dospěl přitom k závěru, že kasační stížnost je přípustná. První rozsudek krajského soudu totiž Nejvyšší správní soud zrušil z důvodu procesní vady, aniž by se vyjádřil k meritu věci (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009 – 165, publ. pod č. 2365/2011 Sb. NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

[15] Nejvyšší správní soud nicméně považuje za nezbytné zdůraznit, že kasační stížnost se pohybuje na samé hranici projednatelnosti. Kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu (§ 102 s. ř. s.), a proto důvody, které v ní lze s úspěchem uplatnit, se musí upínat právě k tomuto rozhodnutí (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2003, č. j. 6 Ads 3/2003 – 73). Stěžovatel však v kasační stížnosti většinou jen opakuje své žalobní námitky a jeho argumentace obsahuje jen velmi stručně formulované výtky vůči rozsudku krajského soudu, které hraničí s prostým nesouhlasem.

[16] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud přistoupit k vypořádání námitek obsažených v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její **příjatelnosti**. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že *jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost*.

[17] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu.“* Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad práva a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Přijatelnost kasační stížnosti by rovněž dle výše citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 zakládala zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného či procesního práva, pokud by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[18] Stěžovatel má za to, že by se Nejvyšší správní soud měl v nynější věci vyjádřit k tomu, kdy je ještě možné uplatnit *„pravidlo presumpce správnosti výzvy“* a kdy již nikoliv. S tím se však zdejší soud neztotožňuje, jelikož se k této otázce ve své judikatuře již opakovaně vyjadřoval.

[19] Z judikatury Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu, na kterou v napadeném rozsudku poukazoval i krajský soud, především vyplývá, že každý je obecně povinen podrobit se výkonu pravomoci úřední osoby, aniž by nejdříve hodnotil zákonnost postupu úředních osob a teprve na základě toho výzvu uposlechl nebo neuposlechl (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2008, č. j. 5 As 34/2007 – 66;

pokračování

či ze dne 17. 8. 2011, č. j. 1 As 63/2011 – 90; nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 1. 1998, sp. zn. I. ÚS 263/97; rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na www.usoud.cz).

[20] K otázce mezí, kdy je možné výše uvedené pravidlo uplatnit, Nejvyšší správní soud v již zmiňovaném rozsudku č. j. 1 As 63/2011 - 90 uvedl, že výzva musí sledovat účel, pro který byly úřední osobě pravomoc a kompetence svěřeny, a nesmí vybočovat z jejich rámce. V rozsudku ze dne 21. 7. 2010, č. j. 1 As 59/2010 - 149, Nejvyšší správní soud dále dospěl k závěru, že *„výzva musí být dostatečně konkrétní a že její adresát musí vědět, co je jejím obsahem.“* V rozsudku ze dne 30. 4. 2020, č. j. 5 As 313/2019 - 28, zdejší soud rovněž uvedl, že *„pokud by úřední osoba opravdu učinila výzvu, kterou by bylo možné považovat za zjevný excés, neuposlechnutí této výzvy by pak nebylo možné kvalifikovat jako protiprávní jednání.“* Dle rozsudku ze dne 14. 6. 2023, č. j. 4 As 421/2021 - 47, pak *„[z]jevný excés úřední osoby přichází v úvahu v zásadě ve dvou případech – při absolutním nedostatku pravomoci (kdy úřední osoba provádí úkon, ke kterému není oprávněna za žádných okolností), nebo v případě zcela evidentní nepřiměřenosti provedení donucovacího úkonu. Přitom však pouhé vznesení výzvy, ke které existuje zákonné zmocnění, z povahy věci nelze považovat za zcela evidentně nepřiměřené provedení donucovacího úkonu.“*

[21] Z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že krajský soud v souladu s výše citovanou judikaturou zkoumal, zda výzva pprap. V. splňovala všechny náležitosti a zda ji nebylo možné považovat za zjevný excés. Dospěl přitom k závěru, že tato výzva byla řádná a o zjevný excés se nejednalo. Nejvyšší správní soud pak v tomto postupu krajského soudu neshledává žádné zásadní pochybení, které by mohlo založit přijatelnost kasační stížnosti stěžovatele.

[22] Ke stěžovatelově argumentaci, že nijak nebránil výkonu povinností policisty, Nejvyšší správní soud pro úplnost uvádí, že dle výše citovaného rozsudku č. j. 4 As 421/2021 - 47 je pro závaznost výzvy lhostejné, zda byla motivována správnou úvahou. Pro povinnost stěžovatele uposlechnout výzvu policisty tedy není podstatné, zda policistovi skutečně bránil ve výkonu jeho povinností či nikoliv.

[23] Pokud jde o stěžovatelovo opakované tvrzení, že mu výzvou policisty mělo být znemožněno obstarávání důkazních prostředků pro svou případnou obhajobu v řízení o dopravních přestupcích, z nichž byl stěžovatel podezřelý, k tomu zdejší soud podotýká, že krajský soud se s touto námitkou podrobně vypořádal v odstavci 53 napadeného rozsudku. Zde krajský soud příhodně poukázal na to, že stěžovateli nebylo zakázáno, aby si průběh dopravní kontroly i nadále zaznamenával. V obstarávání jiných důkazních prostředků mu rovněž nebylo bráněno, navíc si je mohl obstarat i po sepsání oznámení o přestupku. Tuto argumentaci krajského soudu stěžovatel v kasační stížnosti zcela pomíjí.

[24] Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že se krajský soud nedopustil žádného zásadního pochybení, při rozhodování vycházel z judikatury Nejvyššího správního soudu, která není rozporná a od níž není důvod se odklonit, a zároveň v posuzované věci nebyla dána závažná a intenzivní situace vyžadující vyslovení právního názoru Nejvyššího správního soudu k dosud

neřešené otázce. Kasační stížnost tedy nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a Nejvyšší správní soud ji proto podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou.

[25] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu tohoto soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4; č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný sice měl ve věci plný úspěch, avšak podle obsahu soudního spisu mu žádné náklady nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 7. listopadu 2024

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu